

LEASING-UL CA METODĂ DE FINANȚARE A BUSINESSULUI ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE A REPUBLICII MOLDOVA

Rina ȚURCAN, Dr., conf.univ.,
Alina STRATILA, Dr., conf.univ.,
Universitatea Tehnică a Moldovei

***Abstract.** In conditions when one of the important problems of business in the Republic of Moldova involves insufficient funding sources, leasing is a real solution to finance business. Given the fact that in European countries, leasing operations are widely used for business development, and the Republic of Moldova follows the path of European integration, leasing operations should become much more accessible and popular in the national economy. The basic purpose of this paper is to confirm the justification of leasing as an effective method of financing business in the Republic of Moldova in the context of European integration. In this context, this article reviews the arguments put forward by different scientists regarding the use of leasing, while also highlighting the main*

shortcomings, especially specific to developing countries. As a research method, there are used statistical methods of descriptive analysis, being examined the situation on the leasing market in the Republic of Moldova in terms of comparison with the specific situation of European countries.

Keywords: *Leasing, financing, business, fixed assets, leasing contract*

În țările înalt dezvoltate operațiunile de leasing deja pe parcursul mai multor decenii constituie o sursă importantă în vederea finanțării afacerilor, fiind utilizate pe larg în managementul financiar ale entităților economice care se confruntă cu deficit de mijloace financiare în vederea efectuării investițiilor în mijloace fixe.

În țările europene din spațiul post sovietic operațiunile de leasing au pătruns la sfârșitul anilor '90 în baza activităților de asistență tehnică oferită de către Corporația Financiară Internațională, Banca Mondială și USAID în vederea dezvoltării pieței de leasing [8, p.8].

Leasingul a devenit o sursă de finanțare din ce în ce mai importantă pentru firmele nou create cu un termen de activitate de până la doi ani și rămâne o formă-cheie de finanțare pentru toate celelalte întreprinderi din cadrul țărilor Uniunii Europene aflate la alte etape ale ciclului de viață al [11, p.5].

Reieșind din esența și procedura de aplicare a leasingului ca metodă de finanțare a afacerilor, aceasta ar trebui să stimuleze dezvoltarea antreprenoriatului, asigurând o dezvoltare și creștere economică a țării. În acest context în prezentul articol se vor examina abordările teoretice și legislative în domeniul leasingului și se vor aplica metodele statistice de analiză descriptivă.

În conformitate cu Legea Republicii Moldova cu privire la leasing, leasing-ul reprezintă totalitatea raporturilor care iau naștere în scopul și în cadrul realizării unui contract de leasing. La rândul său, contractul de leasing reprezintă contract în a cărui bază o parte numită locator se obligă la cererea unei alte părți numită locatar să-i asigure posesiunea și folosință temporară a unui bun, achiziționat sau produs de locator, contra unei plăți periodice (rată de leasing), iar la expirarea contractului să respecte dreptul de opțiune al locatarului de a cumpăra bunul, de a prelungi contractul de leasing ori de a face să înceteze raporturile contractuale [1, p.2].

Leasing – activitate de întreprinzător, în care o parte (locator) se obligă la cererea altei părți (locatar) să-i asigure posesiunea și folosință temporară a unui bun, achiziționat sau produs de locator contra unei plăți periodice (rata de leasing), iar la expirarea contractului de leasing să respecte dreptul de opțiune al locatarului de a cumpăra bunul, de a prelungi contractul de leasing ori de a face să înceteze raporturile contractuale [2, p.391].

În conformitate cu legislația Uniunii Europene leasingul este abordat ca o formă specială de finanțare bazată pe active în cazul în care o companie de leasing pune la dispoziția unei alte părți un activ pe care îl deține pentru o anumită perioadă de timp, în schimbul plății [11, p.1].

Viziunea generală privind ritmurile de dezvoltare a activităților de leasing pe piața Republicii Moldova poate fi creată în baza examinării dinamicii valorii mijloacelor fixe acordate în leasing care este prezentată în figura 1.

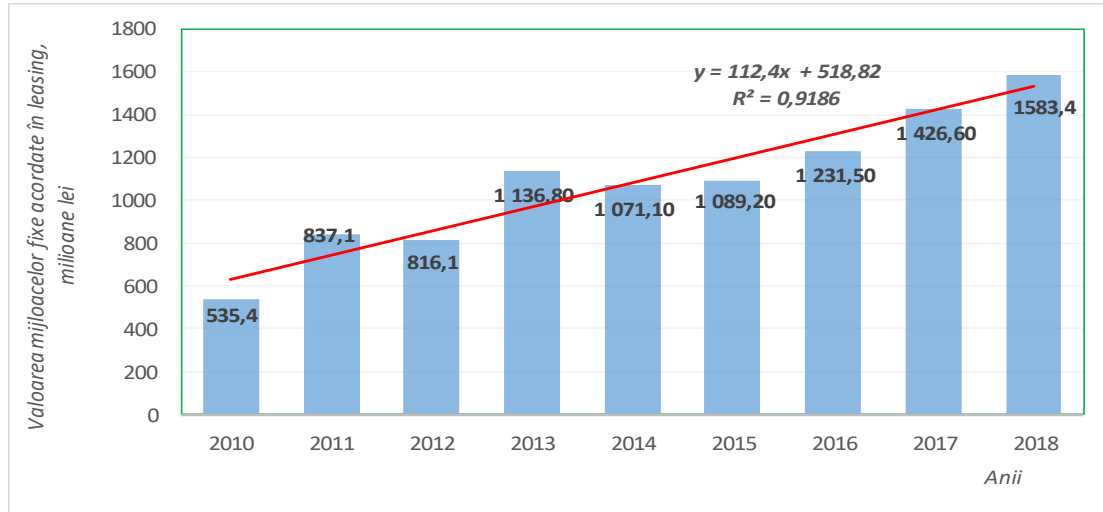

Figura 1. Evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2018

Sursa: 2, accesat pe 12.09.2020

După cum arată datele statistice forma de finanțare prin leasing în Republica Moldova înregistrează ritmuri destul de înalte de creștere, astfel încât în mai puțin de 10 ani valoarea mijloacelor fixe a sporit de circa 3 ori. Coeficientul de regresie din ecuația liniei trendului permite de a concluda că anual valoarea bunurilor acordate în leasing în Republica Moldova crește în mediu cu 112,4 mii lei.

După cum reflectă structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după tipul locatarilor, principala categorie de utilizatori a operațiunilor de leasing în țara noastră sunt persoanele fizice care dețin 60,88% din volumul total al tranzacțiilor de leasing. Persoanele fizice recurg la operațiunile de leasing în cele mai dese cazuri în vederea procurării mijloacelor de transport, în special de pe piața primară, în situația insuficienței mijloacelor bănești, dar existând o siguranță în posibilitățile ulterioare de acoperire a plăților. Întreprinderile și organizațiile din diferite domenii de activitate dețin circa 38,64% din volumul operațiilor de leasing, iar instituțiilor financiare le revine doar 0,48% din această piață.

În experiența mondială, leasingul poate fi utilizat pentru finanțarea unei game extrem de largi de tipuri de active, fiind o formă valoroasă de sprijin pentru diverse companii, atunci când acestea se confruntă cu lipsa câtorva categorii de active și imposibilitatea finanțării integrale acestora din sursele proprii.

În baza contractelor de leasing pot fi achiziționate cele mai variate categorii de bunuri, cum ar fi: mașini, camioane, instalații și mașini, tehnică de birou, echipamente, echipamente pentru energie regenerabilă, echipamente pentru asistență medicală, bunuri imobiliare, echipamente de imprimare, stivuitoare, fabrici de producție, mobilier de birou, macarale, aplicații software și multe altele [10, p.58].

În vederea aprecierii diversității portofoliului de mijloace fixe pe piața de leasing din Republica Moldova se propune examinarea acestuia în comparație cu experiența altor țări, dintre care una fiind țară din spațiul post-sovietic aflată în curs de dezvoltare – Ucraina, o țară înalt dezvoltată din Grupul țărilor G7 situată în Uniunea Europeană – Germania și o țară înalt dezvoltată din Grupul țărilor G7 situată în Asia de Est – Japonia. Următoarele patru figuri reflectă structurile mijloacelor fixe acordate în leasing specifice țărilor sus-numite.

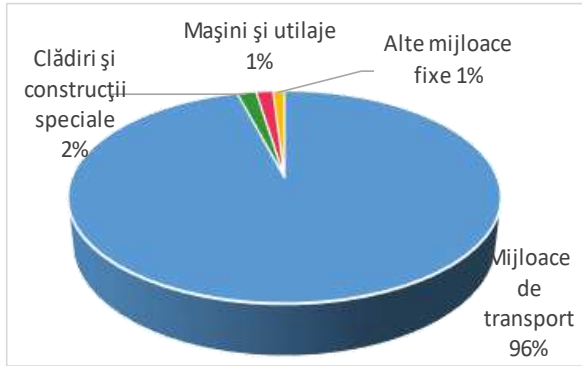

Figura 2. Structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în anul 2018
Sursa: 2, accesat pe 26.08.2020

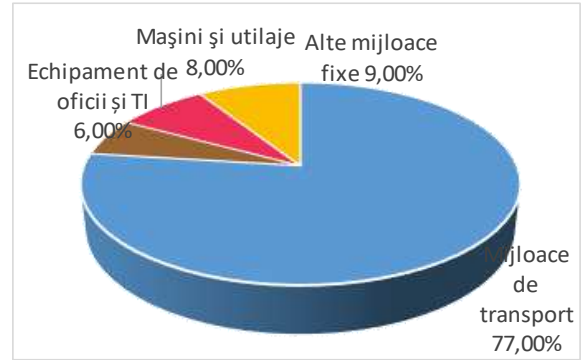

Figura 3. Structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Germania în anul 2018
Sursa: 8, accesat pe 09.09.2020

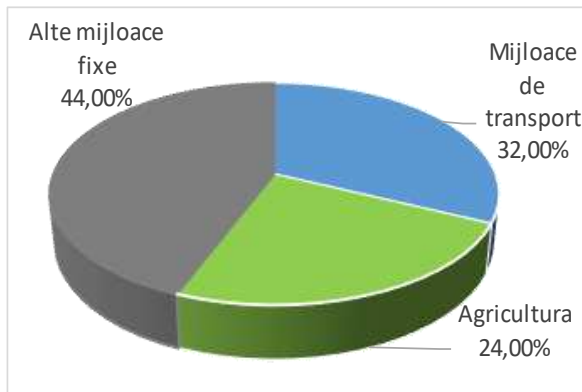

Figura 4. Structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Ucraina în anul 2018
Sursa: 8, accesat pe 09.09.2020

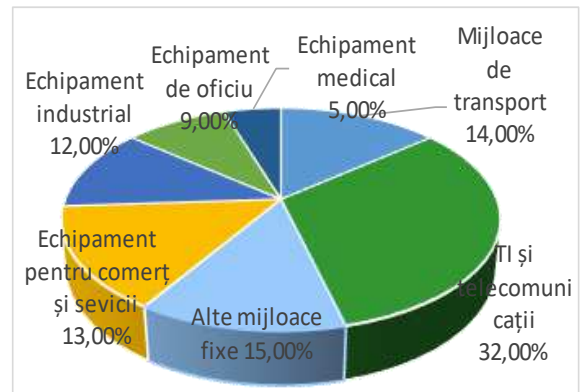

Figura 5. Structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Japonia în anul 2018
Sursa: 8, accesat pe 09.09.2020

Comparând structurile mijloacelor fixe acordate în leasing pentru cele patru țări care diferă între ele considerabil după nivelul economic de dezvoltare, două țări fiind în curs de dezvoltare și două țări se atribuie la țările înalt dezvoltate economic din lume, nu se regăsesc anumite asemănări între structurile prezentate. În primul rând, elementele componente a categoriilor de mijloace fixe acordate în leasing diferă considerabil de la o țară la alta, ceea ce evidențiază lipsa unei metodologii unice de raportare privind mijloacelor fixe acordate în leasing.

În Republica Moldova structura mijloacelor fixe acordate în leasing se bazează practic pe mijloacele de transport care dețin 96% din valoarea totală a mijloacelor fixe acordate în leasing. Corelând acest rezultat cu structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după tipul locatarilor, se poate conclua că poziția de bază pe piața de leasing în Republica Moldova o dețin mijloacele de transport achiziționate de către persoanele fizice. Dacă considerăm că Ucraina este o țară relativ de apropiată conform nivelului de dezvoltare economică cu Republica Moldova, ponderea mijloacelor de transport în structura portofoliului mijloacelor fixe acordate în leasing în Ucraina dețin doar 32%.

Cu toate că și Germania și Japonia se atribuie la țările înalt de dezvoltate și ambele fac parte din grupul țărilor G7, structurile mijloacelor fixe acordate în leasing diferă considerabil.

Dacă în Germania mijloacele de transport dețin 77% din valoarea mijloacelor fixe acordate în leasing, atunci în Japonia mijloacelor de transport le revin doar 14% și piața de leasing se ține preponderent pe diferite tipuri de echipamente industriale, de oficiu, pentru comerț medial, etc.

E de menționat că modalitatea de clasificare a categoriilor de mijloace fixe acordate în leasing diferă de la o țară la alta în funcție de modalitatea de raportare aplicată la nivelul țării respective, cu toate că în rezultatul globalizării se observă o uniformizare tot mai pronunțată a rapoartelor. Raportarea integrală a valorii mijloacelor de transport procurate în leasing nu evidențiază valoarea mijloacelor de transport cu destinație agricolă, astfel nu poate fi relevată ponderea mijloacelor de transport cu destinație agricolă care are un impact pozitiv direct asupra dezvoltării agriculturii Republicii Moldova. Pe de altă parte, cu toate că agricultura în Republica Moldova este unul dintre cele mai ineficiente domenii de activitate economică și se confruntă cu insuficiență pronunțată de investiții, rezultatele obținute în acest domeniu în cele mai dese cazuri nu permit agricultorilor să recurgă la modalitatea de finanțare în leasing a mijloacelor fixe în vederea dezvoltării durabile.

Un rezultat pozitiv în dezvoltarea pieței de leasing din Republica Moldova îl constituie modificarea considerabilă a structurii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare, această evoluție fiind prezentată în figura 6.

Structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare în perioada 2010-2018 se modifică considerabil în direcția reducerii ponderii mijloacelor fixe acordate în leasing pe un termen de până la trei ani de la 87,6% până la 48,8%.

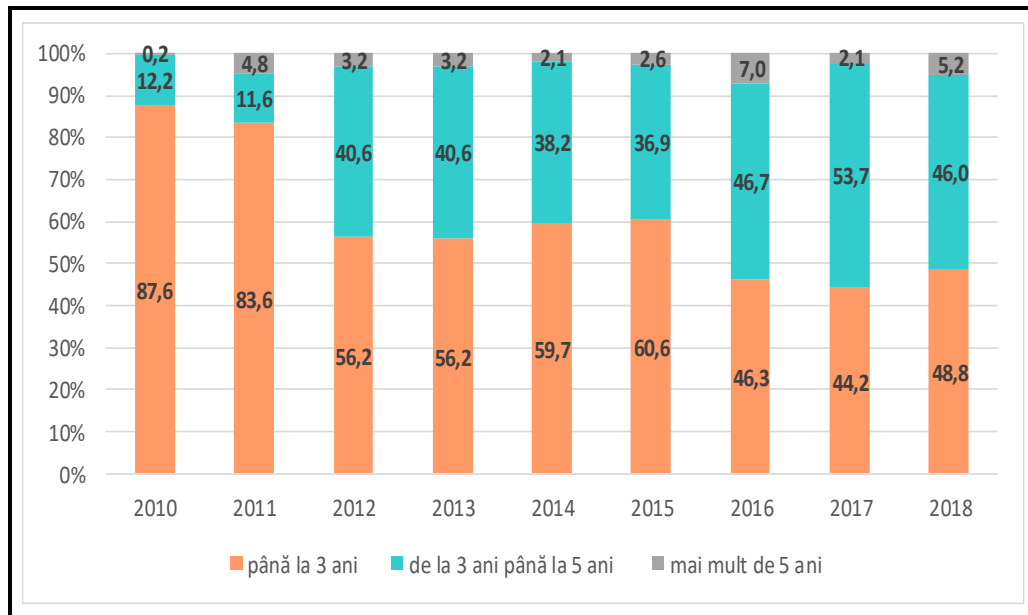

Figura 6. Evoluția structurii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare în perioada 2010-2018

Sursa: 2, accesat pe 19.09.2020

Grupele de mijloace fixe acordate în leasing pe un termen de până la 3 ani și pe termen de la 3 până la 5 ani devin aproximativ egale ca pondere în structura analizată, totodată și treptat crește ponderea mijloacelor fixe acordate în leasing pentru o perioadă de peste 5 ani. Schimbările respective confirmă creșterea încrederii utilizatorilor de servicii de leasing pe piața Republicii Moldova și o apropiere a structurii respective spre structurile analogice înregistrate în țările

Uniunii Europene în care poziția de bază le revine mijloacelor fixe acordate în leasing pentru perioade îndelungate de timp.

În Republica Moldova, precum și în marea majoritatea țărilor în curs de dezvoltare piața de leasing se axează pe leasingul financiar. Tentativele de a dezvolta leasingul operațional în Republica Moldova nu au fost soldate cu succes, fapt determinat de multiple aspecte specifice economiei și comportamentului organizațional.

Reieșind din experiența țărilor Uniunii Europene care optează din ce în ce mai des la servicii de leasing, principalele avantaje care stimulează utilizarea leasing-ului sunt [10, p.62]:

Leasingul permite firmelor să investească în active fixe, finanțând până la 100% din prețul de achiziție al unui activ fără a necesita garanții sau garanții suplimentare.

Pentru entități economice se asigură o gestionare mai bună a fondului de rulment pe măsură ce plățile sunt distribuite pe durata activului.

Utilizatorii de leasing nu trebuie să se împovăreze cu preocupări legate de dreptul de proprietate asupra activelor.

Leasingul oferă firmelor posibilitatea de a reinnoi activele, oferindu-le astfel acces la cele mai noi și mai eficiente tehnologii existente și menținându-le competitive pe piață.

Leasingul adesea include servicii legate de activ, cum ar fi asigurarea sau întreținerea, permițând astfel clienților să externalizeze în mod eficient toate nevoile lor legate de active locatorului care oferă un pachet convenabil.

Leasingul oferă o mare flexibilitate, deoarece clienții pot schimba adesea durata contractului pentru a se potrivi nevoilor lor de utilizare a activelor.

Leasingul este o formă de finanțare competitivă la preț.

Experiența țărilor Uniunii Europene, în special a țărilor înalt dezvoltate demonstrează ferm avantajele sus-numite ale leasingului atât pentru persoane fizice, cât și pentru mediul de afaceri.

Reieșind din specificul contextului economic și politic al Republicii Moldova, antreprenorii, cu toate că înțeleg ferm avantajele leasingului, se abțin de utilizarea pe larg a acestuia. Cu toate că pe parcursul ultimului deceniu costurile leasingului în Republica Moldova s-au redus considerabil, odată cu reducerea ratelor dobânzii, există totuși rezerve mari de intensificare a utilizării operațiunilor de leasing în mediul de afaceri, principala cauză fiind instabilitatea economico-politică și nesiguranța în ziua de mâine.

Ținând cont că poziția de bază pe piața națională de leasing o dețin mijloacele de transport achiziționate de către persoanele fizice, este destul de dificil de afirmat că leasing-ul ca o formă de finanțare contribuie esențial la dezvoltarea antreprenorialului în Republica Moldova. Instabilitatea politică, incoerențe legislative și costurile relativ înalte ce țin de procurarea mijloacelor fixe în leasing comparativ cu situația similară în țările Uniunii Europene, formează o rezistență din partea antreprenorilor autohtoni în ceea ce privește utilizarea leasingului.

BIBLIOGRAFIE

1. LEGEA cu privire la leasing nr.59-XVI din 28.04.2005. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 8 iulie 2005, nr.92-94/429
2. Anuarul statistic al Republicii Moldova, 2019. Capitolul 22 Finanțe, disponibil pe <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=2193&idc=263>
3. Bugaian L. ș.a. Leasingul în Moldova: situația actuală și oportunități de dezvoltare, Ghișinău: BCI, USAID, 2002
4. Bugaian L., Malcoci G., Leasingul o oportunitate investițională în Republica Moldova, Meridian ingineresc nr.3, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, 2009, p.55-58 ISSN 1683-853X
5. Darabos E., Nagy O., Rozsa O., 2017. "Characteristics Of The Hungarian Leasing Market," Annals of Faculty of Economics, University of Oradea, Faculty of Economics, vol. 1(1), pages 275-286, July.

Scientific papers in extenso Modern Paradigms in the Development of the National and World Economy

6. Dragolea L., Grabara J., Todoran A., 2011. "The Analysis Of The Evolution Of The Leasing Market In Romania – Case Study: Romstal Leasing Company," Polish Journal of Management Studies, Czestochowa Technical University, Department of Management, vol. 4(1), pages 1-238, September
7. Duncan Matthews & David Mayes, 1994. "Towards a Single European Market? The Evolution of the Leasing Industry," International Journal of the Economics of Business, Taylor & Francis Journals, vol. 1(2), pages 179-198
8. Krakowsha A., Vyshnevskiy I., Pedos N., The leasing industry in Ukraine: trends and recommendations for growth, USAID Financial Sector Transformation Project, Kyiv, June, 2018
9. Spatariu E., Asalos N., Lazar C., 2010. "The Analysis of the Leasing Activity in Romania – Advantages, Evolution and Perspectives," Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, Ovidius University of Constantza, Faculty of Economic Sciences, vol. (2), pages 744-746, October
10. The Use of Leasing Amongst European SMEs, A report prepared for Leaseurope by Oxford Economics · 2015, disponibil pe www.leaseurope.org
11. The use of leasing amongst european SMEs. A report prepared for Leaseurope 2015. Oxford Economics, 2015, disponibil pe www.leaseurope.org